

Prædiken til juledag

Johannes 1, 1-14

I kirken bliver der talt for meget om kærlighed. Det kan man høre præster og andre professionelle kristne besvære sig over. De mener at det er for sødlandet, og at det er et kælent forsøg på at imødekomme folks forventninger. Al den snak om kærlighed er blot en bekvem måde, hvorpå man undgår at tale om alvoren i det kristne budskab. Det er at give folk stene for brød.

Nej, evangeliet er 'karsk', mener kærlighedsallergikerne. Når det hele er ved at sukres ind i julekager og fedtes ind i julesylte, så kan man passende gå i kirke anden juledag, for da hører man om lidelse, forfølgelse, krig og had. Her møder vi angiveligt realiteternes verden. Her lider Stefanus martyriet for at bekende sin tro; han bliver stenet til døde. Det finder de karske meget mere realistisk end al kærlighedssnakken som de beskylder for at give folk – ja, ikke stene for brød, men kage for brød. At folk gerne vil have kage og hellere høre om kærlighed end had er så blot et vidnesbyrd om at vi er forkælede og skubber virkeligheden fra os.

Det lyder besnærende. Hvem vil ikke hellere forpagte 'det ondes realitet' end være sødladen og henfalde til romanti-

ske sværmerier om kærlighed? Men det er ikke alternativet. Det er en falsk modsætning hvis man på denne måde adskiller kærlighed og realitet. I kristendommen hører de uadskilleligt sammen.

"Gud er kærlighed". Vi slap ikke for at høre hvad Johannes erklærer i sit første brev: "Kærligheden er af Gud, og enhver, som elsker, er født af Gud og kender Gud. Den, der ikke elsker, kender ikke Gud, for Gud er kærlighed". Gud er virkelig, fordi han er kærlighed – og han er kærlighed, fordi han er virkelig. Han virker i kærlighed.

Hvad er så kærlighed? Den der elsker, er ikke hos sig selv. Han eller hun er hos den anden: i sin følelse, i sin tanke, i sine handlinger. Han eller hun går ud af sig selv og bliver ikke hos sig selv. Det drejer sig ikke om at få tilfredsstillet et eller andet behov, som man har i sig. Man er i grunden ikke noget i sig selv. For man forstår kun sig selv i forhold til den anden.

I kærligheden er man ude af sig selv. Det er ikke altid lige behageligt. Det kan være svært at give afkald på sig selv. Det er jo heller ikke noget, der ly-

der særlig stærke opfordringer til for tiden. Tværtimod får vi hele tiden at vide hvor vigtige vi hver især er. Helt unikke. Allesammen. Det hedder også identitet. Sådan én må man nemlig have; man kan snart ikke være andet bekendt. Identitet betyder, at man er noget helt specielt, og at man er forskellig fra alle andre. Man er sig selv, og det skal man stå ved.

Men Gud er kærlighed. Gud bliver ikke hos sig selv. Han bliver menneske og tager bolig iblandt os. Han går ud af sig selv. Ja, han forstår sig selv i forhold til os. Og måske kan vi tilmed sige: han forstår kun sig selv i forhold til os. For Gud er kærlighed. Han kan ikke andet end komme til dem han elsker, hans egne. Gud bliver menneske, fordi han er stillet ligesom os: han vil gerne være sammen med dem, han elsker.

Men han betaler også prisen for det: ”Han kom til sit eget, og hans egne tog ikke imod ham”. Udfaldet kender vi: hans egne slog ham ihjel. ’Hans egne’ vil ikke modtage ham, fordi hans hengivelse byder dem, at også de skal give afkald på sig selv. Vil de ikke det, elsker de ikke. Og elsker de ikke, så kender de ikke Gud. Så kender de kun sig selv. Og det er som oftest en noget kortsigtet fornøjelse.

Jeg har en fornemmelse af, at folk er ved at være trætte af sig selv. Man forstår dem jo godt. Det er i længden temmelig anstrengende at se sig selv i spejlet. Også når spejlet er de andre, verden eller Gud. Hvis man bare altid møder, hvad man kender i forvejen. Anne Lin-

net sang engang: ”fortæl mig noget som jeg ikke véd”.

Det er ikke så svært: ”Gud er kærlighed”. Dét vidste vi ikke i forvejen. I hvert fald troede vi, at kærlighed er noget med at være sig selv og alt det. Nu viser det sig så, at det er det netop ikke. For i kærligheden forstår vi os selv i forhold til en anden end os selv – og i sin kærlighed til os forstår Gud sig i forhold til os. I grunden er det dét, vi ikke kan bære: at Gud vil have med os at gøre; at han ikke er hævet over det.

For at undgå den erkendelse der er i, at Gud bliver menneske, skifter vi mellem at insistere på at være os selv – og at være nogle sølle stakler der slet ikke er hans kærlighed værdige. Enten kan vi alt – eller også kan vi ingenting.

Enten siger vi: vi har ikke brug for Gud. For Gud er noget andet end os selv, og der er ikke andet end os selv. Det kan hedde livsnydelse, livsudfoldelse og kreativitet. Vi skaber hele verden. Der er 16 kendetegn på om man er kreativ. Her er to af dem: ”Kreative mennesker er fulde af nysgerrighed. Kreative mennesker lever i nuet. De har masser af spørgsmål og bliver ved med at spørge hvorfor, hvordan, hvornår og hvor. Et spørgende sind er et åbent sind – ikke et alvidende sind”. Og: ”Kreative mennesker værdsætter deres ideer. Kreative mennesker skriver deres ideer ned, når de opstår. Derfor bærer de altid en notesblok på sig, så alle de gode ideer kan blive nedfældet, når de opstår”.

Ja, hvad må man ikke læse. Som det fremgår: Der er ikke brug for Gud og for tanken om, at ’verden var blevet til ved ham’. Verden bliver til ved det kreative menneske.

Og så erfarer vi samtidig de pludselige omsving, hvor vi slet ingen ting kan. Hvor alle vores kreationer bliver til intet. Hvor vi intet magter. Hvor vores verden synker i grus. Fordi vi opdager, at verden ikke er vores egen. Ja, at den måske slet ikke er til for os.

I forbifarten: nogle hævder, at vi lever i et samfund, som ikke bare stiller store krav til sine borgere, men hvor borgerne stiller så store krav til sig selv som aldrig tidligere. De indgår til stadighed i nye projekter. Ja, de overproducerer for at kvalificere sig til at indgå i et nyt projekt. Aldrig noget blivende. Som én udtrykte det om den lidt yngre generation, som befinder sig på arbejdsmarkedet og kønsmarkedet: ”De bor til fremleje i deres eget liv”. Man skal jo være mobil, og det går så godt. Indtil det pludselig ikke gør det længere. Så bliver nederlaget desto større. Man ramler ind i muren, og der er ingen udvej. Sociopsykologer mener, at det er en af forklaringerne på at depression er blevet den meget udbredte sygdom. Tidligere var det neurosen, men som én har udtrykt det: ”neuroserne forsvandt på en nat. Nu bliver vi depressive”.

Kort sagt: det kreative menneskes skygge er det depressive menneske. Ja, i grunden er det det samme menneske. Det menneske der er overladt til sig selv. Det menneske der konstant forsø-

Redaktion
Sognepræst
Margrethe Dahlerup Koch
Høbrovej 3
6980 Tim
mdk@km.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk

ger at skabe sig sin egen identitet. Det menneske der ikke forstår sig selv i forhold til andre eller noget andet end sig selv. Det menneske der ikke har brug for Gud. Det menneske der ikke vil vide af, at Gud er kærlighed. Det bliver så tomt.

Men julen er tidens fylde. Paulus skriver i Galaterbrevet at ”da tidens fylde kom, sendte Gud sin søn, født af en kvinde”. Og Lukas siger at da Josef og Maria kom til Betlehem ”blev tiden fuldkommen, at hun skulle føde”. Vores tomme tid fyldes af Guds fuldkomne tid. Som Johannes proklamerer i sit evangelium: ”Og Ordet blev kød og tog bolig i blandt os, og vi så hans herlighed, en herlighed, som den Enbårne har den fra Faderen, fuld af nåde og sandhed”. Fuld af nåde og sandhed. Tidens fylde. Den fuldkomne tid.

Det er noget andet end, hvad vi fylder tiden med. Vi fylder tiden med alt muligt. I sig selv er tiden en fjende, som vi fordriver, som vi siger. Eller også er tiden en fjende, som vi vil have noget ud af. Det er os der bestemmer, hvad vi vil bruge tiden til. I sig selv er den tom.

Men Guds tid giver fylden til vores liv. Hans herlighed er fuld af nåde og sandhed. Og altså kærlighed. Det er mange store ord, og de falder tæt i julen. I grunden er det ret enkelt. Der er noget andet, der er vigtigere end én selv. Det kalder vi Gud. Det kan vi måske godt overbevise os selv og hinanden om. Men det helt enkle som vi har meget vanske-

ligere ved at tro, det er: også for Gud er der noget, der er vigtigere end ham selv: os. Så vigtigt at han går i døden for os. For at overvinde vores død. For at tage livet af døden. For Gud er kærlighed.

Hvorfor er det så svært at bryde sig om den erklæring? Fordi den rummer et kald til os. Kaldet om at også vi skal betragte de andre som vigtigere end os selv. Som det hed: ”når Gud har elsket os således, skylder vi også at elske hinanden”. Vi kan ikke lide at skyldes nogen noget. Slet ikke kærlighed. For kærlighed skal man føle. Ikke skyldes. Igen: skylden viser os hen til de andre. Som er vigtigere end os selv.

Det er lidelsen i kærligheden. At den kalder os ud af os selv. Kalder os til at betragte os selv som mindre vigtige. At være træt af sig selv er et skridt i den rigtige retning. Så vores liv kan blive mere virkeligt. Knyttet til de andre. Bundet til dem ved at skyldes dem kærlighed. Så vi forstår, at vi ikke fylder vores liv med os selv. Men så vi erfarer, at Guds herlighed består i at han bliver menneske for vores skyld.

Gud er i virkeligheden den eneste, der kan finde ud af at være menneske. Jul er at Guds fødsel som menneske, er menneskets fødsel som menneske. Så kommer vi omsider til at ligne Gud, ligesom ham i at være mennesker der elsker og i sandhed lever det liv, vi har fået. Nu er tiden blevet fuldkommen. Så kan vi omsider vedkende os hele vores liv,

fordi han helt har vedkendt sig det. Fuld af nåde og sandhed.

Niels Grønkjær

Salmer: 100 – 107 – 102 - 114 – 95 - 99